

Single-Child Families and Entrepreneurial Intentions Among Students of Ilam University: A Role for Parents

Mojgan Khoshmaram^{✉1} | Amiarsalan Raoufi²

1. Researcher, Social and Economic Research Department, Ilam Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, AREEO, Ilam, Iran.
(Corresponding Author). E-mail: m.khoshmaram@areeo.ac.ir
2. Department of Management, Faculty of Literature and Humanities, Ilam University, Ilam, Iran.
E-mail: arsalansarabbagh@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received: 10 Oct 2024
Received in revised form:
18 Feb 2025
Accepted: 22 Feb 2024
Available online: 22 Feb
2025

Keywords:
Single-Child Family,
Entrepreneurial Intention,
Entrepreneurial
Tendency,
Entrepreneurial
Environment.

ABSTRACT

During the years when the "fewer children, better life" policy was promoted, the number of children per family decreased compared to the past, and single-child families became prevalent among Iranian households. Some studies in other countries have shown that choosing to have a single child has led such children to have less inclination to take risks. In this regard, the present study aimed to investigate the role of parents in choosing single-child families and its impact on children's entrepreneurial intentions among students of Ilam University. The statistical population in this study consisted of all students of Ilam University in 2024 (N = 7200), from which a sample size of 364 was determined based on Krejcie and Morgan's table, and they were selected using simple random sampling. The data collection tool was a questionnaire. To analyze the data in two sections, descriptive statistics (mean, mode, etc.) and inferential statistics (structural equation modeling), SPSS26 and SmartPLS3 software were used. The findings showed that entrepreneurial intentions were higher among children from families with a larger number of siblings, and among them, children of younger ages in the family had a greater tendency towards entrepreneurship compared to older children. Furthermore, a greater amount of material resources available to parents had a negative and significant impact on the entrepreneurial intentions of Ilam University students. Overall, the results showed that the coefficient of determination for the endogenous latent variable of the study, namely entrepreneurial intentions among Ilam University students, was 0.44. The most important achievement of this study is to help families provide favorable conditions within families to raise independent, diligent, hardworking, and risk-taking children.

Education and Management of Entrepreneurship, 2025, Vol. 3, No. 4, pp 1-17

Cite this article: Khoshmaram, M., & Raoufi, A. (2025). Single-Child Families and Entrepreneurial Intentions Among Students of Ilam University: A Role for Parents. *Education and Management of Entrepreneurship*, 3(4), 1-17. doi: 10.22126/eme.2025.11205.1119 (in Persian).

© The Author(s).

DOI: <https://doi.org/10.22126/eme.2025.11205.1119>

Publisher: Razi University

Extended Abstract

Introduction

In recent decades, the "fewer children, better life" policy implemented in Iran has led to a decrease in the number of children per family and an increase in the trend towards single-child families. This demographic shift, aimed at improving family quality of life, has had extensive social and economic consequences. International studies have shown that having a single child can negatively affect individuals' personality and behavioral traits, including risk-taking and extra-domestic collaboration. In the field of entrepreneurship, this issue is of particular importance, as entrepreneurship requires independence, initiative, and risk acceptance. Some research suggests that greater access to parental financial resources may reduce children's motivation for independent income and entrepreneurial tendencies, while reduced financial resources and an increased number of children can strengthen this tendency. However, this relationship has been less studied in the cultural and social context of Iran. The present study aimed to analyze the role of parents in choosing single-child families and its impact on entrepreneurial intentions among students of Ilam University. This study sought to gain a better understanding of the predictors of entrepreneurial intentions by examining variables such as the number of children, birth order, parental financial resources, and parental attention, and to apply its results to family policy and the upbringing of entrepreneurial children.

Research Method

This research was quantitative in paradigm, applied in purpose, and descriptive-correlational in data collection method, using structural equation modeling with a partial least squares (PLS-SEM) approach. The statistical population consisted of all 7200 students of Ilam University in 1403, from which 364 were selected using simple random sampling based on Krejcie and Morgan's sampling table. The data collection tool was a two-part questionnaire. The first part measured students' demographic and professional characteristics with 12 questions, and the second part included Linan and Chen's (2009) standard scale for measuring entrepreneurial intentions and questions to assess children's perception of economic resources and parental attention. The validity of the questionnaire was confirmed through face, convergent, and discriminant validity methods, and its reliability was confirmed with Cronbach's alpha (0.75) and composite reliability (above 0.80). Data analysis was performed in two sections, descriptive (mean, standard deviation) and inferential (evaluation of measurement and structural models), using SPSS version 26 and SmartPLS version 3 software. The independent variables included the number of children, birth order, parental financial resources, and parental attention, and the dependent variable was entrepreneurial intention.

Results and Discussion

The findings showed that the average entrepreneurial intention among Ilam University students was 3.86 (with a standard deviation of 0.92), which is evaluated above the average level on a 5-point Likert scale. Structural model analysis indicated that the number of children ($\beta=0.368$, $t=4.348$) and birth order ($\beta=0.166$, $t=2.087$) had a positive and significant effect on entrepreneurial intentions at the 1% and 5% error levels, respectively. This suggests that students who come from larger families or were born as later children have a greater tendency towards entrepreneurship. In contrast, parental financial resources ($\beta=-0.282$, $t=5.762$) had a negative and significant effect on entrepreneurial intentions at the 1% error level, indicating that greater access to family financial resources can reduce the need for independence and initiative. Also, parental financial resources ($\beta=0.157$, $t=3.885$), as a moderating variable, moderated the relationship between the number of children and entrepreneurial intentions at the 1% error level, but parental attention ($\beta=-0.020$, $t=0.617$) did not have a significant effect, and its moderating role was not confirmed. The coefficient of determination (R^2) for the dependent variable was 0.44, indicating significant predictive power of the independent variables. These results are consistent with Downey's (2001) resource dilution theory and Hayward et al.'s (2022) findings, which state that reduced financial resources available per child in larger families increases independence and risk-taking.

Conclusion and Recommendations

This study showed that choosing a single child and having high access to parental financial resources can reduce entrepreneurial intentions in children, while increasing the number of children and reducing resources focused on each child strengthens this tendency. These findings challenge the common view that more resources lead to improved career prospects and self-employment and suggest that dependence on parental resources may undermine the independence and creativity needed for entrepreneurship. In Iranian culture, equal parental attention to children, even in large families, may explain the ineffectiveness of the parental attention variable. This research contributes to the development of entrepreneurship literature in the field of family role and emphasizes the importance of early life conditions in shaping career choices. It is suggested that educational and health institutions provide awareness programs to parents, including premarital counseling and education through mass media, to familiarize them with the effects of single-child families and resource allocation on children's future. It is also recommended that this study be replicated among individuals with lower educational levels to obtain more comprehensive results. Finally, revising population policies with a focus on balancing the number of children and raising independent and entrepreneurial individuals can help improve the country's economic and social situation. This research provides guidance for families to raise more risk-taking and diligent children, which are essential for a dynamic economy, by being more informed.

تک‌فرزندی و تمایل به کارآفرینی دانشجویان دانشگاه ایلام: نقشی برای والدین

مژگان خوش‌مرام^۱ | امیرارسلان رئوفی^۲

۱. پژوهشگر بخش تحقیقات اقتصادی و اجتماعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان ایلام، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایلام، ایران.

(نویسنده مسئول). رایانامه: m.khoshmaram@areeo.ac.ir

۲. گروه مدیریت، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران.

رایانامه: arsalansarabbagh@gmail.com

اطلاعات مقاله چکیده

در سال‌هایی که سیاست فرزند کمتر زندگی بهتر ترویج یافت؛ تعداد فرزندان یک خانوار نسبت به گذشته کاهش پیدا کرد و تک‌فرزندی در میان خانواده‌های ایرانی رواج یافت. برخی مطالعات در سایر کشورها نشان داده‌اند که گزینش تک‌فرزندی، موجب شده چنین فرزندان تمایل کمتری به ریسک‌پذیری داشته باشند. در این راستا پژوهش حاضر با هدف واکاوی نقش والدین در گزینش تک‌فرزندی و تأثیر آن بر تمایل فرزندان به کارآفرینی در میان دانشجویان دانشگاه ایلام انجام شد. جامعه آماری در نوشتار پیش رو، تمام دانشجویان دانشگاه ایلام در سال ۱۴۰۳ بودند ($N = 7200$) که بر اساس جدول کرجسی و مورگان، حجم نمونه ۳۶۴ نفر تعیین شد که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برای مطالعه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی (میانگین، مد و...) و آمار استنباطی (مدل‌سازی معادلات ساختاری) از نرم‌افزارهای SPSS²⁶ و SmartPLS³ بهره گرفته شد. یافته‌ها نشان داد که تمایل به کارآفرینی در میان فرزندان خانواده‌های دارای تعداد بیشتر، بالاتر و در این بین فرزندان دارای سنین پایین‌تر خانواده در مقایسه با فرزندان با سن بالاتر نیز تمایل بیشتری به کارآفرینی دارند و میزان بیشتر منابع مادی در اختیار والدین نیز تأثیر منفی و معناداری بر تمایل دانشجویان دانشگاه ایلام به کارآفرینی دارد. به‌طور کلی نتایج نشان داد که ضریب تبیین متغیر نهفته درون‌زای پژوهش، یعنی تمایل به کارآفرینی در میان دانشجویان دانشگاه ایلام ۰/۴۴ بود. مهم‌ترین دستاورد نوشتار پیش رو، کمک به خانواده‌ها برای فراهم نمودن شرایط مساعد در درون خانواده برای تربیت فرزندان مستقل، کوشا، تلاشگر و ریسک‌پذیر است.

نوع مقاله:

مقاله علمی - پژوهشی

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۹

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۱/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۴

دسترسی آنلاین: ۱۴۰۳/۱۲/۰۴

کلیدواژه‌ها:

تک‌فرزندی،

قصد کارآفرینی،

گرایش به کارآفرینی،

محیط کارآفرینانه.

آموزش و مدیریت کارآفرینی، دوره ۳، شماره ۴، سال ۱۴۰۳، صفحات ۱۷-۱

استناد: خوش‌مرام، مژگان؛ رئوفی، امیرارسلان (۱۴۰۳). تک‌فرزندی و تمایل به کارآفرینی دانشجویان دانشگاه ایلام: نقشی برای والدین. آموزش و

مدیریت کارآفرینی، ۳(۴)، ۱-۱۷. doi: 10.22126/eme.2025.11205.1119

© نویسندگان

DOI: <https://doi.org/10.22126/eme.2025.11205.1119>

ناشر: دانشگاه رازی

مقدمه

پژوهشگران کارآفرینی بر وجود هترو دوکس‌های معناداری تأکید می‌کنند که باورها و هنجارهای مدیران سازمان‌های بزرگ را از کارآفرینان متمایز می‌کند (پیدوک و توکر، ۲۰۲۲؛ شفر و همکاران، ۲۰۲۱). پیدوک و توکر (۲۰۲۲) معتقدند این امر بدان دلیل است که محیط‌های فرهنگی - اجتماعی و موقعیت‌های بالقوه‌ای که کارآفرینان برای خلق راه‌های بدیع و ارزشمند در آن پرورش یافته و غوطه‌ور می‌شوند، متفاوت است. در این میان، دولت‌ها، سیاست‌هایی را معرفی می‌کنند که اثرات غیرمنتظره‌ای بر کارآفرینی با شکل‌دهی به منابع مالی خانوارها دارند (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲). در این راستا، در کشورهایی از جمله ایران سیاست فرزند کمتر زندگی بهتر در اوایل دهه ۷۰ شمسی به اجرا درآمد که منجر به کاهش تعداد فرزندان یک خانوار نسبت به گذشته شد؛ به گونه‌ای که امروزه خانواده‌هایی با یک فرزند بیش از گذشته به چشم می‌خورند.

هترو دوکسی که نوشتار پیش رو بر آن بنا نهاده شده است، این است که در شرایطی که بسیاری بر این باورند که در اختیار داشتن منابع بیشتر، ریسک‌پذیری و جستجوی فرصت‌ها را افزایش می‌دهد، پژوهش حاضر با این فرض بنا نهاده شده که در اختیار داشتن منابع بیشتر، نیاز به یافتن منابع مستقل را کاهش داده و در نتیجه ممکن است تمایل و گرایش افراد به کارآفرینی را کاهش دهد (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲). بر اساس تئوری سرمایه انسانی، افرادی که دارای منابع بیشتری هستند، احتمال بیشتری برای دستیابی به سطوح بالاتر تحصیلی و آینده شغلی بهتر دارند. بر اساس نظریه کمیت/کیفیت بکر^۱ در مورد سرمایه انسانی، والدینی که فرزندان کمتری دارند، می‌توانند منابع بیشتری را به آن‌ها اختصاص دهند و انتخاب‌های شغلی آن‌ها از جمله کارآفرینی را ممکن سازند (بکر و تام، ۱۹۷۶؛ دیویدسون و هوینگ، ۲۰۰۳). مطابق با چنین نظریه‌ای، برخی از مطالعات انجام‌شده در کشورهای ثروتمندتر نشان می‌دهد که افراد تحصیل‌کرده بیشتر کارآفرین می‌شوند، به ویژه زمانی که والدین آن‌ها نیز کارآفرین باشند (لیندکوئیست و همکاران، ۲۰۱۵).

به‌رحال در حوزه کارآفرینی، در اختیار داشتن منابع بیشتر توسط والدین ممکن است تدبیر فرزندان و در نتیجه تمایل آن‌ها به کارآفرین شدن را کاهش دهد (کلارک و همکاران، ۲۰۲۳). از آنجا که فرزندان ثروتمندتر چنین منابعی را از والدین خود به دست می‌آورند، نیاز کمتری به کسب درآمد مستقل خصوصاً از طریق خوداشتغالی، دارند. این به دنبال یک دیدگاه گسترده در ادبیات کارآفرینی است که خوداشتغالی مساوی با کارآفرینی است یا به ابتکار مورد نیاز برای کارآفرین بودن اشاره دارد (به‌عنوان مثال های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲). مطالعات کشورهای در حال توسعه که بیشترین کارآفرینی در آن‌ها اتفاق می‌افتد، نشان می‌دهد که افرادی که از والدین خود دور شده‌اند و یا در محرومیت به سر می‌برند، برای گذراندن زندگی خود به خوداشتغالی متکی هستند (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲؛ چنگ و همکاران، ۲۰۲۱).

تدبیر، موانع کارآفرینی را کاهش می‌دهد؛ زیرا به افراد اجازه می‌دهد در شناسایی و راه‌اندازی فرصت‌های تجاری از محدودیت سرمایه و سایر محدودیت‌ها چشم‌پوشی نموده و حتی بر آن‌ها غلبه نمایند (آلوارز و

1. Pidduck & Tucker
2. Shepherd et al.
3. Hayward et al.
4. Becker's quantity/quality theory of human capital
5. Becker & Tomes
6. Davidsson & Honig
7. Lindquist et al.
8. Clark et al.
9. Cheng et al.

بارنی، ۲۰۰۷؛ باکر و نلسون، ۲۰۰۵)؛ بنابراین، ما در این پژوهش به دنبال بررسی این فرضیه هستیم که منابع بیشتر از سوی والدین، تمایل به کارآفرینی را در بین فرزندان کاهش می‌دهد. با بررسی این گزاره، می‌توانیم ابتدا ماهیت تأثیری را که والدین بر کودکان به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های کارآفرینی اعمال می‌کنند، شناسایی کنیم (داونی، ۲۰۰۱). از آنجا که تعداد فرزندان در خانواده زمینه‌چنین تأثیری را ایجاد می‌کند، بنابراین در پژوهش حاضر نقش والدین در گزینش تک‌فرزندی بر تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام مورد بررسی قرار گرفت.

انجام نوشتار پیش رو به این دلیل از اهمیت بالایی برخوردار است که عامه مردم بر این باورند که اختصاص منابع بیشتر به فرزندان، آینده شغلی و درآمد آنان را بهبود می‌بخشد و به دنبال آن خوداشتغالی آنان را افزایش می‌دهد. این در حالی است که برخی مطالعات نشان داده‌اند که در اختیار داشتن منابع بیشتر، سطح کارآفرینی و خوداشتغالی را کاهش می‌دهد، زیرا نیاز به انباشت منابع به‌طور مستقل را کاهش می‌دهد (میکائیل و همکاران، ۲۰۲۲؛ ویلیامز و همکاران، ۲۰۲۱). درواقع، انجام این مطالعه به‌صورت علمی صحت یا نادرستی این باور را نشان داده و به انتخاب خانواده‌ها و سیاست‌های دولت در حمایت و یا عدم حمایت از تک‌فرزندی جهت می‌دهد.

تمایل به کارآفرینی به‌عنوان «تمایل فرد به تلاش» تعریف شده است، یعنی تمایل افراد برای ورود به کارآفرینی قبل از اینکه به فعالیت کارآفرینی بپردازند، تمایل کارآفرینی نام دارد (اولما، ۲۰۱۶؛ شیری و همکاران، ۱۴۰۲؛ گوران و بهاروند، ۱۴۰۲). افرادی که از تمایلات کارآفرینانه برخوردارند، دانش و ویژگی‌های لازم برای راه‌اندازی یک شرکت را دارند و از فرصت‌هایی را که برایشان پیش می‌آید استفاده می‌کنند (کیلیک، ۲۰۲۲). یک یافته ثابت در ادبیات کارآفرینی این است که تأثیر والدین، انتخاب کودکان برای تبدیل شدن به یک کارآفرین و به بیانی دیگر تمایلات کارآفرینانه آنان را شکل می‌دهد. به‌عنوان مثال، مطالعات نشان می‌دهد که کارآفرین بودن والدین، احتمال کارآفرینی فرزندان را ۳۰ تا ۲۰۰ درصد افزایش می‌دهد (لیندکویست و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین، مطالعات نشان می‌دهند که «پیشینه‌های مشترک خواهر و برادر» ممکن است تا ۴۵ درصد از واریانس کارآفرینی را تبیین کند (ولاداسل و همکاران، ۲۰۲۱). برخی دیگر از مطالعات نشان داده‌اند که وجود فرزند پسر در خانواده باعث کاهش انتقال خوداشتغالی از پدر به دختر می‌شود، زیرا پدران انرژی بیشتری را برای خوداشتغالی پسران اختصاص می‌دهند (میشکین، ۲۰۲۱). همچنین، شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه والدین بر نگرش‌های پیش‌بینی‌کننده کارآفرینی، از جمله تمایل به استقلال، رقابت و ریسک‌پذیری تأثیر می‌گذارند (کامرون و همکاران، ۲۰۱۳).

کودکان به‌دقت رفتارها و نگرش‌های والدین را مشاهده و تقلید می‌کنند و از آنان الگو می‌گیرند (بندورا،^{۱۲}

1. Alvarez & Barney
2. Baker & Nelson
3. Downey
4. Michaelis et al.
5. Williams et al.
6. Ulama
7. Kılıç
8. sibling shared backgrounds
9. Vladasel et al.
- 1 . Mishkin 0
- 1 . Cameron et al. 1
- 1 . Bandura 2

۱۹۷۷؛ سورنسن؛ ۲۰۰۷). یک فرض اولیه این است که تعداد خواهر و برادرها در یک خانواده بر منابعی که می‌توان به هر یک از آن‌ها اعطا کرد تأثیر می‌گذارد. در این راستا، داوئی (۲۰۰۱) به «مدل رقیق‌سازی منابع» اشاره می‌کند که در این مدل بیان می‌شود که منابع والدین محدود هستند و با اضافه شدن فرزندان، این منابع رقیق می‌شوند. نتیجه این است که والدینی که فرزندان کمتری دارند سرمایه انسانی بیشتری را روی آن‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند در حالی که آن‌ها را از استقلال لازم برای شروع سرمایه‌گذاری محروم می‌کنند (لی و وو؛ ۲۰۱۸). افزون بر این، مطالعات نشان می‌دهند والدینی که فرزندان بیشتری دارند، احتمال کارآفرین شدن فرزندان که دیرتر به دنیا آمده‌اند را افزایش می‌دهد (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲، ۲۰۲۳)، زیرا با تولد فرزندان بیشتر والدین مجبورند زمان و توجه خود را در بین چند فرزند تقسیم کنند. در این راستا، فرضیه‌های زیر مطرح می‌شود:

فرضیه اول: تعداد فرزندان خانواده تأثیر مثبت و معناداری بر تمایل به کارآفرینی آنان دارد.

فرضیه دوم: تفاوت معناداری بین تمایل به کارآفرینی فرزندان به ترتیب تولد وجود دارد.

در ادبیات روان‌شناسی رشد، تأثیر والدین بر فرزندان از سه بعد، مهم و قابل بررسی است (داوئی، ۲۰۰۱). اول، در دسترس بودن ثروت در خانواده است؛ بر اساس سندرم «قاشق نقره‌ای»، فرزندان والدین ثروتمندتر تمایل کمتری به سخت‌کوشی و ابتکار دارند، زیرا نیاز کمتری به دسترسی به منابع به صورت مستقل از والدین خود دارند (بوسراپ و همکاران؛ ۲۰۱۸؛ لودار و سکستون؛ ۲۰۰۴). دوم، میزان توجهی است که والدین می‌توانند نسبت به فرزندان خود داشته باشند؛ هرچه والدین به نیازهای کودک خود بیشتر توجه کنند، کودکان نیاز کمتری به توسعه استقلال و ابتکار و خلاقیت دارند (لارسون؛ ۲۰۰۰). والدین هلیکوپتری با محبت و مراقبت بیش از اندازه از فرزندان، کانون کنترل داخلی، احساس استقلال و ریسک‌پذیری آن‌ها را کاهش می‌دهند (کیم و همکاران؛ ۲۰۱۳؛ اَدنولر و همکاران؛ ۲۰۱۴). سوم، تحمیل انتظارات یا قوانین راهنما بر فرزندان است؛ والدین برب‌الانتظارات و حتی کنترل روانی قوی‌تری بر فرزندان خود ایجاد می‌کنند تا با هنجارهای سازمانی برای مشاغل پردرآمد مطابقت داشته باشند (سوپل و کاواناگ؛ ۲۰۱۳). از این‌رو، این فرضیه شکل می‌گیرد که منابع والدین رابطه بین تعداد خواهر و برادر و تمایل به کارآفرینی را تعدیل می‌کند. تمایل افرادی که خواهر و برادر بیشتری دارند برای کارآفرین شدن بیشتر از فرزندان والدینی است که از ثروت کمتری برخوردارند (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲، ۲۰۲۳).

فرضیه سوم: منابع والدین تأثیر منفی و معناداری بر تمایل به کارآفرینی فرزندان دارد.

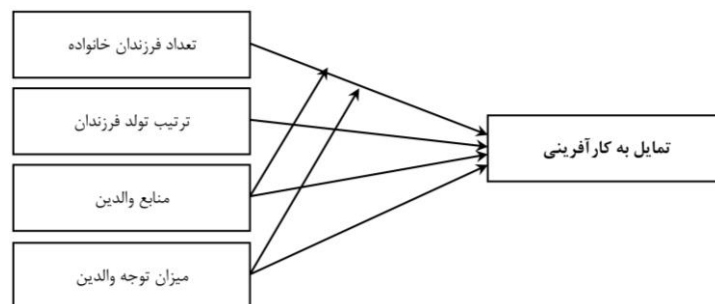
فرضیه چهارم: منابع والدین، رابطه بین تعداد فرزندان و تمایل به کارآفرینی را تعدیل می‌کند.

توجه والدین نیز به شدت بر انتخاب‌های شغلی افراد تأثیر می‌گذارد. از آنجا که والدین زمان بیشتری را با کودکان می‌گذرانند، آن‌ها زمان بیشتری برای اعمال چنین تأثیری دارند. صرف زمان بیشتر با فرزندان به این

1. Sørensen
2. Li & Wu
3. Silver spoon
4. Boserup et al.
5. Luthar & Sexton
6. Larson
7. Helicopter parents
8. Kim et al.
9. Odenweller et al.

1 . Tiger parents	0
1 . Supple & Cavanaugh	1

معنی است که والدین می‌توانند سطح بالاتری از انتظارات خود (نظیر خوداشتغالی و یا استخدام شدن) را به آن‌ها تحمیل کنند (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲). از این‌رو این فرض مطرح می‌شود که: فرضیه پنجم: میزان توجه والدین تأثیر منفی و معناداری بر تمایل به کارآفرینی فرزندان دارد. فرضیه ششم: توجه والدین رابطه بین تعداد فرزندان و تمایل به کارآفرینی را تعدیل می‌کند.

شکل ۱. چهارچوب مفهومی نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی (منبع: بررسی‌های اسنادی پژوهش)

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر پارادایم، کمی و از نظر هدف، کاربردی است و به لحاظ گردآوری داده‌ها، توصیفی - همبستگی بود که از بین روش‌های همبستگی از مدل‌سازی معادلات ساختاری با رهیافت حداقل مربعات جزئی بهره برده است. از لحاظ میزان نظارت و درجه کنترل متغیرها، میدانی؛ و از نظر افق زمانی، تک مقطعی بود. جامعه آماری پژوهش، تمام دانشجویان دانشگاه ایلام در سال ۱۴۰۳ بود ($N= 720$) که بر اساس جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان حجم نمونه ۳۶۴ نفر تعیین شد که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برای مطالعه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش، پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود. در بخش اول با استفاده از ۱۲ سؤال، ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای دانشجویان مورد سنجش قرار گرفت.

در ادامه، به منظور سنجش میزان منابع والدین، ادراک فرزندان از وضعیت اقتصادی خانواده خود در مقایسه با جامعه (پایین‌تر از متوسط جامعه (تقریباً فقیر)، در سطح میانگین جامعه (متوسط)، بالاتر از میانگین جامعه (تقریباً ثروتمند) و خیلی ثروتمند) مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین، به منظور سنجش میزان توجه والدین، ادراک فرزندان از مدت‌زمانی که والدین برای بازی کردن و توجه به نیازهای آنان در دوران کودکی و نوجوانی اختصاص داده بودند، با استفاده از طیف پنج سطحی لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت. برای سنجش تمایل به کارآفرینی دانشجویان از مقیاس استاندارد لینان و چن (۲۰۰۹) بهره گرفته شد.

روایی صوری پرسش‌نامه با استفاده از نظرات متخصصان مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین برای بررسی روایی پرسش‌نامه از روایی همگرا و تشخیصی بهره گرفته شد که نتایج آن در بخش یافته‌های پژوهش ارائه شده است (جدول ۲ و ۳). پایایی پرسش‌نامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت که نتایج مربوط به پایایی ترکیبی در جدول ۳، ارائه شده است. همچنین، ضریب آلفای کرونباخ برای تنها سازه پژوهش، یعنی تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام، ۰/۷۵ به دست آمد که از پایایی مناسب ابزار پژوهش حکایت دارد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و SmartPLS نسخه ۳ بهره گرفته شد. در بخش آمار توصیفی از آماره‌هایی نظیر میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از تحلیل مدل‌سازی

معادلات ساختاری با استفاده از رهیافت تخمین حداقل مربعات جزئی (در دو بخش ارزیابی مدل اندازه‌گیری و ارزیابی مدل ساختاری) بهره گرفته شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های مطالعه نشان داد که ۴۸/۵ درصد از دانشجویان مورد مطالعه دختر و مابقی (۵۱/۵ درصد) پسر بودند. همچنین، نتایج بیانگر آن بود که تنها ۳/۳ درصد از افراد مورد مطالعه، متأهل بوده و ۹۶/۷ درصد از آنان مجرد بودند. یافته‌های مطالعه نشان داد که سطح تحصیلات پدر ۶۰/۳ درصد از دانشجویان مورد مطالعه دیپلم و پایین‌تر از آن بوده و ۳۹/۷ درصد از آنان عنوان نمودند که پدرانشان از تحصیلات دانشگاهی در سطوح مختلف کاردانی (۸/۱ درصد)، کارشناسی (۱۹/۲ درصد)، کارشناسی ارشد (۱۰ درصد) و دکتری (۲/۵ درصد) برخوردار هستند. یافته‌های مطالعه نشان داد که سطح تحصیلات مادر ۷۳/۶ درصد از دانشجویان مورد مطالعه دیپلم و پایین‌تر از آن بوده و ۲۶/۴ درصد از آنان عنوان نمودند که مادرانشان از تحصیلات دانشگاهی در سطوح مختلف کاردانی (۵/۳ درصد)، کارشناسی (۱۵/۶ درصد)، کارشناسی ارشد (۴/۴ درصد) و دکتری (۱/۱ درصد) برخوردار هستند.

میانگین تعداد فرزندان هر خانوار بر اساس یافته‌های پژوهش، ۳/۱۸ فرزند بود که تعداد فرزندان خانواده‌ها در دامنه یک تا چهارده فرزند بود. میانگین تعداد فرزندان پسر در خانواده دانشجویان مورد مطالعه ۱/۵۲ بود و تعداد فرزندان پسر در خانوارهای مورد مطالعه در دامنه صفر تا هشت فرزند پسر متغیر بود. میانگین تعداد فرزندان دختر در خانواده دانشجویان مورد مطالعه ۱/۶۳ بود و تعداد فرزندان دختر در خانوارهای مورد مطالعه در دامنه صفر تا هفت فرزند دختر متغیر بود. همچنین، نتایج نشان داد که دانشجویان مورد مطالعه در دانشگاه ایلام در دامنه فرزند اول تا فرزند دوازدهم خانواده بودند. ۷۹/۶ درصد از دانشجویان مورد مطالعه با بیش‌ترین فراوانی وضعیت شغلی مادر خود را بیکار و تنها ۱/۱ درصد از آنان شغل مادر خود را کارمند بخش خصوصی عنوان نمودند (جدول ۱). همچنین، نتایج مطالعه نشان داد که شغل پدر ۴۳/۷ درصد از دانشجویان مورد مطالعه در دانشگاه ایلام، خوداشتغال/ کارآفرین است (جدول ۱).

جدول ۱. پراکندگی دانشجویان بر اساس وضعیت شغلی والدین (برحسب درصد)

متغیر	بیکار	کارمند بخش دولتی	کارمند بخش خصوصی	خوداشتغال/ کارآفرین
وضعیت شغلی مادر	۷۹/۶	۱۱/۰	۱/۱	۷/۷
وضعیت شغلی پدر	۶/۵	۴۲/۳	۷/۶	۴۳/۷

۸۲/۱ درصد از دانشجویان مورد مطالعه در دانشگاه ایلام با بیش‌ترین فراوانی، وضعیت اقتصادی خانواده‌ای که در آن متولد شده‌اند را در سطح میانگین جامعه ارزیابی نمودند. این در حالی است که ۷/۷ درصد از آنان وضعیت اقتصادی خانواده خود را پایین‌تر از متوسط جامعه و تنها ۱/۶ درصد از آنان وضعیت اقتصادی خانواده خود را در سطح بسیار بالایی نسبت به جامعه ارزیابی نمودند. همچنین، از دانشجویان مورد مطالعه خواسته شد، مدت‌زمانی را که خانواده آنان در کودکی و نوجوانی برای توجه به نیازهای آنان (اعم از بازی و...) صرف نموده‌اند، ارزیابی نمایند. یافته‌های مطالعه نشان داد که ۷/۴ درصد از آنان این زمان را بسیار کم، ۸/۵ درصد از آنان این زمان را در سطح کم، ۳۷/۱ درصد از آنان این زمان را در سطح متوسط، ۲۸/۸ درصد از آنان این زمان را زیاد و ۱۸/۱ درصد از آنان این زمان را خیلی زیاد ارزیابی نمودند. نتایج مطالعه نشان داد که میانگین تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام، ۳/۸۶ با انحراف معیار ۰/۹۲ بود که با توجه به طیف مورد مطالعه (۱= خیلی کم، ۲= کم، ۳= متوسط، ۴= زیاد و ۵= خیلی زیاد) می‌توان گفت که تمایل به

کارآفرینی در بین دانشجویان مورد مطالعه بالاتر از سطح متوسط است.

به‌منظور بررسی برازش، روایی و پایایی مدل اندازه‌گیری نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. با حذف یک متغیر (X8) از سازه تمایل دانشجویان دانشگاه ایلام به کارآفرینی، مدل به برازش مناسب رسید. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که شاخص‌های ارزیابی نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام از مقدار مناسبی برخوردارند (جدول ۲)؛ بنابراین، داده‌ها از لحاظ آماری با ساختار عاملی و زیربنای نظری پژوهش سازگاری داشتند.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی

RMS_Theta	NFI	D_G	D_LS	SRMR	شاخص برازش
≤0.12	>0.80	>0.05	>0.05	<0.10	مقدار پیشنهادشده
۰/۱۱	۰/۹۳	۰/۰۵۹	۰/۱۵۱	۰/۰۵۸	مقدار برآوردشده

با توجه به اینکه متغیرهای تعداد فرزندان، ترتیب تولد، توجه والدین و میزان منابع والدین هر کدام با یک سؤال سنجیده شده بودند؛ بنابراین در ادامه بار عاملی استانداردشده، پایایی ترکیبی و روایی همگرا برای تنها سازه پژوهش یعنی تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام ارائه شده است.

نتایج ارائه‌شده در جدول ۳، نشان داد که بار عاملی استانداردشده (λ) تمامی نشانگرهای انتخابی برای سازه تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام بالا (بالاتر از ۰/۷۰) و از لحاظ آماری در سطح خطای یک درصد معنادار بودند ($P < 0.01$). این نتایج شواهد کافی را برای تأیید تک‌بعدی بودن نشانگرهای انتخابی در سازه مربوطه را فراهم نمود. همچنین نتایج جدول ۴، نشان داد که پایایی ترکیبی (CR) سازه تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام بیشتر از ۰/۸۰ بود؛ بنابراین، سازه موردنظر از پایایی مناسبی برخوردار بود. همچنین، نتایج ارائه‌شده در جدول ۳، نشان داد که میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE) برای سازه تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام بیشتر از ۰/۶۰ بود؛ بنابراین، سازه موردنظر از روایی همگرایی مناسبی برخوردار بود.

جدول ۳. خلاصه نتایج ارزیابی مدل اندازه‌گیری نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی

متغیرهای نهفته	شاخص	λ	t	CR	AVE
تعداد فرزندان	تعداد فرزندان خانواده	-	-	-	-
ترتیب تولد	فرزند چندم خانواده هستید؟	-	-	-	-
توجه والدین	مدت‌زمانی که پدر و مادر (برای بازی کردن، توجه به نیازهای شما و...) در دوران کودکی و نوجوانی به شما اختصاص می‌دادند؟	-	-	-	-
منابع والدین	وضعیت اقتصادی خانواده‌ای که در آن متولد شده‌اید را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	-	-	-	-
	آمادگی لازم برای راه‌اندازی کسب‌وکارهای کارآفرینانه را دارم.	۰/۷۶۰	۲۷/۷۶**		
	برای راه‌اندازی کسب‌وکار کارآفرینانه خود تلاش می‌کنم.	۰/۷۶۱	۲۷/۶۷**		
تمایل به کارآفرینی	هدف حرفه‌ای (شغلی) من کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار است.	۰/۷۶۴	۲۸/۴۶**	۰/۸۸	۰/۶۱
	به‌طور جدی درمورد راه‌اندازی یک کسب‌وکار کارآفرینانه فکر کرده‌ام.	۰/۸۴۱	۵۱/۱۵**		
	مطمئنم در آینده یک کسب‌وکار کارآفرینانه را راه‌اندازی خواهم کرد.	۰/۷۹۱	۳۳/۶۱**		

** معناداری در سطح خطای یک درصد

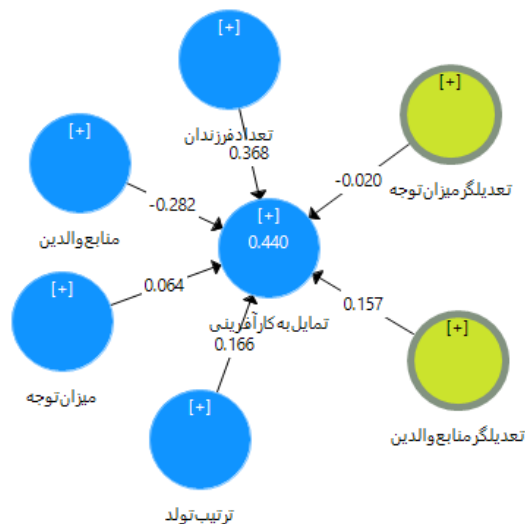
بر اساس نتایج ارائه‌شده در جدول ۴، مشاهده می‌شود که به‌طور کلی جذر میانگین واریانس استخراج‌شده برای هر یک از سازه‌ها بزرگ‌تر از همبستگی بین سازه‌ها بود. این نتیجه نشان می‌دهد که نشانگرهای انتخابی برای هر سازه درصد بالایی از واریانس مشترک آن سازه نسبت به سایر سازه‌ها در مدل اندازه‌گیری پژوهش را به اشتراک می‌گذارند. بر این اساس، شواهد کافی برای متمایز و منحصربه‌فرد بودن هر سازه از سایر سازه‌های موجود در مدل اندازه‌گیری نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام فراهم می‌شود؛ بنابراین روایی تشخیصی سازه‌های موجود در مدل اندازه‌گیری پژوهش تأیید شد.

جدول ۴. جذر میانگین واریانس استخراج‌شده و ضرایب همبستگی

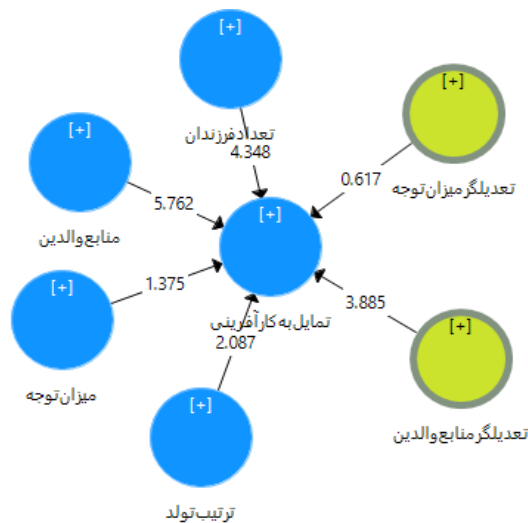
متغیرهای نهفته	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱- ترتیب تولد	۱/۰۰						
۲- تعداد فرزندان	۰/۸۸	۱/۰۰					
۳- تعدیل‌گر میزان توجه والدین	-۰/۳۳	-۰/۳۷	۱/۰۰				
۴- تعدیل‌گر منابع والدین	-۰/۲۹	-۰/۳۴	۰/۳۶	۱/۰۰			
۵- تمایل به کارآفرینی	۰/۵۲	۰/۵۶	-۰/۱۷	۰/۰۵	۰/۷۸		
۶- منابع والدین	-۰/۳۲	-۰/۴۱	۰/۱۴	-۰/۱۷	-۰/۵۰	۱/۰۰	
۷- میزان توجه والدین	-۰/۲۹	-۰/۳۳	۰/۳۱	۰/۱۷	-۰/۱۴	۰/۱۹	۱/۰۰

توجه: اعداد عناصر قطری جدول، جذر میانگین واریانس استخراج‌شده و عناصر پایین قطر جدول، ضرایب همبستگی بین سازه‌ها هستند.

پس از تأیید مدل اندازه‌گیری پژوهش با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش در قالب چارچوب مفهومی پیشنهادی برای بررسی نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام از روش تحلیل مسیر (ارزیابی مدل ساختاری) استفاده شد. مدل مسیر با نمایش بارهای عاملی استاندارد شده (شکل ۲)، مدل مسیر در حالت معناداری (شکل ۳) و خلاصه نتایج (جدول ۵) حاصل از ارزیابی الگوی مفهومی نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام در ادامه ارائه شده‌اند.

شکل ۲. الگوی نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی با نمایش بارهای عاملی استاندارد

شکل ۳. الگوی نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی در حالت معناداری

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۵، اثر متغیر نهفته ترتیب تولد در سطح خطای ۰/۰۵ و اثر متغیرهای تعداد فرزندان و میزان منابع والدین در سطح خطای یک درصد بر تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام معنادار بود. این در حالی است که اثر کل متغیر میزان توجه والدین بر تمایل فرزندان به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام از لحاظ آماری معنادار نبود. همچنین، بر مبنای یافته‌های مطالعه مشخص شد که توجه والدین رابطه بین تعداد فرزندان و تمایل به کارآفرینی را در بین دانشجویان دانشگاه ایلام تعدیل نمی‌کند. این در حالی است که میزان منابع والدین رابطه بین تعداد فرزندان و تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام را در سطح خطای یک درصد تعدیل می‌کند. به طور کلی نتایج نشان داد که ضریب تبیین متغیر نهفته درون‌زای پژوهش، یعنی تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام ۰/۴۴ بود؛ با توجه به قابل توجه بودن ضریب تبیین متغیر پیش‌گفته، می‌توان اظهار نمود که متغیرهای نهفته برون‌زای پژوهش متغیرهای مناسبی برای پیش‌بینی تغییرات واریانس تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام هستند. بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۵، مشاهده می‌شود که اندازه اثر (f^2) متغیرهای برون‌زای پژوهش ضعیف است. همچنین میزان ارتباط پیش‌بین (Q^2) در جدول ۵، نشان داد که توان و قدرت پیش‌بینی متغیر نهفته درون‌زای پژوهش، یعنی تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام در سطح متوسطی بود. این بدان معناست که مدل مسیر پژوهش، مدل مناسبی برای پیش‌بینی تمایل به کارآفرینی در بین دانشجویان دانشگاه ایلام است. بر این اساس، می‌توان اذعان نمود که مدل مفهومی پیشنهادی، الگوی بهینه‌ای برای تبیین تمایل به کارآفرینی دانشجویان دانشگاه ایلام است.

جدول ۶. خلاصه نتایج ارزیابی الگوی نقش والدین در تمایل فرزندان به کارآفرینی

Q^2	R^2	f^2	اثر مستقیم		متغیر نهفته	
			t	β	برون‌زا	درون‌زا
		۰/۰۱۱	۲/۰۸۷*	۰/۱۶۶	ترتیب تولد	
		۰/۰۴۴	۴/۳۴۸**	۰/۳۶۸	تعداد فرزندان	
۰/۲۵۴	۰/۴۴	۰/۰۰۱	۰/۶۱۷	-۰/۰۲۰	تعدیل‌گر میزان توجه والدین	تمایل به کارآفرینی
		۰/۰۳۸	۳/۸۸۵**	۰/۱۵۷	تعدیل‌گر منابع والدین	
		۰/۰۹۹	۵/۷۶۲**	-۰/۲۸۲	میزان منابع والدین	
		۰/۰۰۶	۱/۳۷۵	۰/۰۶۴	میزان توجه والدین	

بحث و نتیجه‌گیری

گزینش تک‌فرزندی به‌عنوان یک پدیده اجتماعی-فرهنگی در دهه‌های اخیر، به‌ویژه در جوامع در حال توسعه مانند ایران، تأثیرات عمیقی بر ساختار خانواده و رفتار فرزندان بر جای گذاشته است. مطالعات نشان می‌دهند که تمرکز بیش‌ازحد منابع عاطفی و مالی خانواده بر یک فرزند، موجب شکل‌گیری الگوهای رفتاری خاصی در این کودکان می‌شود. کاهش تمایل به ریسک‌پذیری، وابستگی شدید به والدین، و اولویت‌دهی به امنیت فردی به‌جای تعاملات اجتماعی گسترده، از جمله پیامدهای تک‌فرزندی است که محققانی مانند کامرون و همکاران (۲۰۱۳) از آنان با عنوان «امپراتورهای کوچک» یاد می‌کنند. این اصطلاح استعاره‌ای از جایگاه مرکزی و قدرت نامتعارف این کودکان در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی است که گاه به‌صورت ناخواسته، استقلال و خلاقیت آنان را محدود می‌سازد.

در بستر جامعه ایران، اجرای سیاست «فرزند کمتر، زندگی بهتر» در دهه ۷۰ شمسی، نه‌تنها نرخ باروری را کاهش داد، بلکه به‌تدریج به تغییر نگرش خانواده‌ها از «تک‌فرزندی احتمالی» به «تک‌فرزندی قطعی» منجر شد (شجاعی و عرفانی، ۱۳۹۸). این تحول، چالش‌های جدیدی در حوزه اجتماعی و اقتصادی ایجاد کرده است، از جمله کاهش نیروی کار جوان، افزایش سالمندی جمعیت، و تضعیف روحیه کارآفرینی در نسل آینده. پژوهش حاضر با تمرکز بر نقش محوری والدین در گزینش تک‌فرزندی و تأثیر آن بر تمایل فرزندان به کارآفرینی، تلاش کرده است تا گامی نو در درک پیچیدگی‌های این پدیده بردارد.

یافته‌های مطالعه نشان داد که والدین ثروتمندتر احتمال کمتری دارند که فرزندان کارآفرین داشته باشند. همچنین نتایج مطالعه نشان داد که دانشجویانی که خواهر و برادر بیشتری دارند، احتمال بیشتری برای کارآفرین شدن دارند. افزون بر این نتایج نشان داد که با افزایش تعداد فرزندان چون نقش والدین در زندگی فرزندان کمتر می‌شود، احتمال کارآفرینی در فرزندان بعدی را افزایش می‌دهد. این در حالی است که نقش میزان توجه والدین در تمایل به کارآفرینی معنادار نشد. شاید بتوان علت این امر را در آن دانست که در فرهنگ جامعه ما، معمولاً با داشتن فرزندان زیاد، همچنان خانواده‌ها توجه یکسانی به فرزندان دارند و میان آنان تفاوت چندانی قائل نمی‌شوند. این نتایج با مطالعات کامرون و همکاران (۲۰۱۳) و های‌وارد و همکاران (۲۰۲۲) در تطابق است. این یافته‌ها به‌خوبی بیانگر این موضوع است که شرایط اولیه زندگی انتخاب‌های شغلی فرد را در آینده شکل می‌دهد (مالمندیر و ناگل، ۲۰۱۱).

درواقع، والدین و شرایط و ویژگی‌های آنان یکی از تأثیرگذارترین عواملی است که جوانان با آن مواجه هستند و تمایل به کارآفرینی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (جاسکیویکز و همکاران، ۲۰۱۷). به‌عنوان مثال، والدینی که پول نقد بیشتری را در اختیار کودکان خود قرار می‌دهند، ممکن است انگیزه این کودکان را برای به دست آوردن پول نقد به‌طور مستقل از طریق کارهای معمولی که منجر به فرصت‌های کارآفرینی می‌شود، کاهش دهند (های‌وارد و همکاران، ۲۰۲۲). هم‌چنین، در راستای نتایج این مطالعه، برخی مطالعات نیز نشان داده‌اند که والدینی که از پس‌زمینه‌های ممتازتری برخوردارند، فشار بیشتری بر فرزندان وارد می‌کنند تا در دانشگاه‌های معتبر شرکت کنند و حرفه‌های مرسوم و مطلوب را انتخاب کنند (کیم و همکاران، ۲۰۱۳) که این امر به‌خوبی گویای نقش میزان منابع والدین در ایجاد تمایلات کارآفرینانه در فرزندان است.

1. Little emperors
2. Malmendier & Nagel
3. Jaskiewicz et al.

نتایج این مطالعه تکمیل‌کننده نتایج مطالعاتی است که اولاً نقش والدین کارآفرین (الگوی نقش) را بر فرزندان مورد بررسی قرار داده‌اند و ثانیاً مطالعاتی که نقش بحران‌ها و بلایای ناگهانی در دوران کودکی را بر تمایل به کارآفرینی بررسی کرده‌اند (هان و همکاران، ۲۰۲۲؛ خوش‌مرام و همکاران، ۱۳۹۶؛ آسولیوان و همکاران، ۲۰۱۱؛ مالمندیر و ناگل، ۲۰۱۱). در واقع، این مطالعه منجر به توسعه ادبیات حوزه کارآفرینی در خصوص نقش والدین در آینده شغلی فرزندان شد. بنابراین در راستای نتایج این مطالعه، پیشنهاد می‌شود با ارائه آموزش‌های کاربردی برای والدین از طریق نهادهای متولی و در قالب مشاوره‌های پیش از ازدواج و همچنین مراکز بهداشتی که به مادران باردار خدمات ارائه می‌دهند و همچنین استفاده از ظرفیت رسانه‌های جمعی در کشور، نسبت به آگاه‌سازی والدین از نقش آن‌ها در سرنوشت و آینده شغلی فرزندان اقدام شود تا والدین آگاهانه و مسئولانه منابع خود را در اختیار فرزندان قرار دهند و در انتخاب تعداد فرزندان آگاهانه‌تر عمل نمایند و با آسیب‌های تک‌فرزندی آشنا شوند؛ بنابراین مهم‌ترین دستاورد این مطالعه کمک به خانواده‌ها برای فراهم نمودن شرایط مساعد در درون خانواده‌ها برای تربیت فرزندان مستقل، کوشا، تلاشگر و ریسک‌پذیر است.

نکته مهم و قابل تأمل آن است که این مطالعه در بین افراد تحصیل‌کرده دانشگاهی انجام شده است که ممکن است تمایلات کارآفرینانه این افراد تحت تأثیر سرمایه انسانی آنان قرار گرفته باشد؛ بنابراین به سایر پژوهشگران توصیه می‌شود به منظور دستیابی به نتایج روشن‌تر با پشتوانه قوی‌تر این مطالعه در بین سایر افراد با سطوح تحصیلی پایین‌تر نیز تکرار شود تا بتوان به استنتاج‌های قوی‌تر و بهتری دست یافت.

منابع

- خوش‌مرام، مژگان؛ زرافشانی، کیومرث؛ میرکزاده، علی‌اصغر؛ علی‌بیگی، امیرحسین (۱۳۹۶). واکاوی نقش تلاطم‌های شخصی در تشخیص فرصت‌های کارآفرینانه کشاورزی (مورد مطالعه: استان کرمانشاه). *راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی*، ۴(۷)، ۱۳-۱۹.
- شجاعی، جواد؛ عرفانی، امیر (۱۳۹۸). روند و الگوی تک‌فرزندی در ایران. *فصلنامه علوم اجتماعی*، ۲۶(۸۵)، ۸۹-۱۰۵.
- شیری، نعمت‌اله؛ میرکزاده، علی‌اصغر؛ زرافشانی، کیومرث (۱۴۰۲). مفهوم‌پردازی عوامل زمینه‌ای قصد کارآفرینانه در نظام آموزش عالی ایران. *آموزش و مدیریت کارآفرینی*، ۲(۴)، ۲۵-۴۲. doi: 10.22126/eme.2023.2495
- گوران، میلاد؛ بهاروند، فثانه (۱۴۰۲). بررسی تأثیر نیم‌رخ کارآفرینی بر قصد کارآفرینی با تعدیل‌گری محیط دانشگاه (مورد مطالعه: دانشجویان گروه کارآفرینی دانشگاه سیستان و بلوچستان). *آموزش و مدیریت کارآفرینی*، ۲(۲)، ۷۸-۵۹. doi: 10.22126/eme.2023.9435.1041

References

- Alvarez, S. A., & Barney, J. B. (2007). Discovery and creation: alternative theories of entrepreneurial action. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 1(1-2), 11-26.
- Baker, T., & Nelson, R. E. (2005). Creating something from nothing: resource construction through entrepreneurial bricolage. *Administrative Science Quarterly*, 50(3), 329-366.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice-Hall, Hoboken.
- Becker, G. S., & Tomes, N. (1976). Child endowments and the quantity and quality of children. *Journal of Political Economy*, 84(2), S143-S162.
- Boserup, S. H., Kopczuk, W., & Kreiner, C. T. (2018). Born with a silver spoon? Danish evidence on wealth inequality in childhood. *The Economic Journal*, 128(612), F514-F544.

- Cameron, L., Erkal, N., Gangadharan, L., & Meng, X. (2013). Little emperors: behavioral impacts of China's One-Child Policy. *Science*, 339(6122), 953-957.
- Cheng, Z., Guo, W., Hayward, M., Smyth, R., & Wang, H. (2021). Childhood adversity and the propensity for entrepreneurship: a quasi-experimental study of the Great Chinese Famine. *Journal of Business Venturing*, 36(1), 106063.
- Clark, D. R., Pidduck, R. J., Lumpkin, G., & Covin, J. G. (2023). Is it okay to study entrepreneurial orientation (EO) at the individual level? Yes!. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 48(1), 1-43.
- Davidsson, P., & Honig, B. (2003). The role of social and human capital among nascent entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18(3), 301-331.
- Downey, D. B. (2001). Number of siblings and intellectual development: the resource dilution explanation. *American Psychologist*, 56(6-7), 497-504.
- Gouran, M., & Baharvand, F. (2023). Investigating the Impact of Entrepreneurship Profile on Entrepreneurship Intention Considering the Modifying Role of University Environment (Case Study: Entrepreneurship Students in University of Sistan and Baluchestan). *Education and Management of Entrepreneurship*, 2(2), 59-78. doi: 10.22126/eme.2023. 9435.1041 (in Persian).
- Han, Y., Chi, W., & Zhou, J. (2022). Prosocial imprint: CEO childhood famine experience and corporate philanthropic donation. *Journal of Business Research*, 139, 1604-1618.
- Hayward, M., Cheng, Z., & Wang, B. Z. (2022). Disrupted education, underdogs and the propensity for entrepreneurship: evidence from China's Sent-Down Youth Program. *Journal of Business Research*, 151, 33-39.
- Jaskiewicz, P., Combs, J. G., Shanine, K. K., & Kacmar, K. M. (2017). Introducing the family: a review of family science with implications for management research. *Academy of Management Annals*, 11(1), 309-341.
- Khoshmaram, M., Zarafshani, K., Mirakzadeh, A. A., & Alibaygi, A. H. (2017). Investigating the Role of Personal Turbulence in Entrepreneurial Opportunities Recognition in Agriculture Sector (The Case of Kermanshah Province). *Journal of Entrepreneurial Strategies Agricultural*, 4(7), 13-19 (in Persian).
- Kılıç, F. (2022). The Relationship Among Entrepreneurship Tendency, Income Level and Life Satisfaction of Future Business People: Generation Z. *International Business Research*, 15(3), 1-12.
- Kim, S. Y., Wang, Y., Orozco-Lapray, D., Shen, Y., & Murtuza, M. (2013). Does "tiger parenting" exist? Parenting profiles of Chinese Americans and adolescent developmental outcomes. *Asian American Journal of Psychology*, 4(1), 7-18.
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *American Psychologist*, 55(1), 170-183.
- Li, L., & Wu, X. (2018). Number of siblings, credit constraints, and entrepreneurship in China. *The Journal of Development Studies*, 54(7), 1253-1273.
- Linán, F., & Chen, Y. W. (2009). Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 593-617.
- Lindquist, M. J., Sol, J., & Van Praag, M. (2015). Why do entrepreneurial parents have entrepreneurial children?. *Journal of Labor Economics*, 33(2), 269-296.
- Luthar, S. S., & Sexton, C. C. (2004). The high price of affluence. *Advances in Child Development and Behavior*, 32, 125-162.
- Malmendier, U., & Nagel, S. (2011). Depression babies: do macroeconomic experiences affect risk taking?. *The Quarterly Journal of Economics*, 126(1), 373-416.
- Michaelis, T. L., Scheaf, D. J., Carr, J. C., & Pollack, J. M. (2022). An agentic perspective of resourcefulness: self-reliant and joint resourcefulness behaviors within the entrepreneurship process. *Journal of Business Venturing*, 37(1), 106083.
- Mishkin, E. (2021). Gender and sibling dynamics in the intergenerational transmission of entrepreneurship. *Management Science*, 67(10), 6116-6135.

- O'Sullivan, D., Zolotoy, L., & Fan, Q. (2021). CEO early-life disaster experience and corporate social performance. *Strategic Management Journal*, 42(11), 2137-2161.
- Odenweller, K. G., Booth-Butterfield, M. & Weber, K. (2014). Investigating helicopter parenting, family environments, and relational outcomes for millennials. *Common studs*, 65(4), 407-425.
- Pidduck, R. J., & Tucker, R. (2022). Meaningful heterodoxies: advancing entrepreneurship through engagement with unorthodox phenomena. *Journal of Business Venturing Insights*, 18, e00319.
- Shepherd, D. A., Wiklund, J. & Dimov, D. (2021). Envisioning Entrepreneurship's Future: introducing me-search and research agendas. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(5), 955-966.
- Shiri, N., Mirakzadeh, A., & Zarafshani, K. (2024). Conceptualization of Contextual Factors of Entrepreneurial Intention in the Iranian Higher Education System. *Education and Management of Entrepreneurship*, 2(4), 42-25. doi: 10.22126/eme.2023.2495 (in Persian).
- Shojaei, J., & Erfani, A. (2019). Trends and Patterns of One-child Families in Iran. *Social Sciences*, 26(85), 89-105 (in Persian).
- Sørensen, J. B. (2007). Closure and exposure: mechanisms in the intergenerational transmission of self-employment. *Research in the Sociology of Organizations*, 25, 83-124.
- Supple, A. J., & Cavanaugh, A. M. (2013). Tiger mothering and Hmong American parent-adolescent relationships. *Asian American Journal of Psychology*, 4(1), 41-49.
- Ulama, S. (2016). A Research on Enterprising Tendencies of Undergraduate Tourism Students: The Case of Sakarya University. *International Conference On Eurasian Economies*. Session 5D: Turizm, 741-751.
- Vladasel, T., Lindquist, M. J., Sol, J., & Van Praag, M. (2021). On the origins of entrepreneurship: evidence from sibling correlations. *Journal of Business Venturing*, 36(5), 106017.
- Williams, T. A., Zhao, E. Y., Sonenshein, S., Ucbasaran, D., & George, G. (2021). Breaking boundaries to creatively generate value: the role of resourcefulness in entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 36(5), 106141.

